

«Ազգային տերիտորիա» հեռանում են Հայաստանից արագաշարժողի դիմանկարը

ԵՐԵՎԱՆ, 25 09.08.2000, ՍՄՆՐԸ: Հայաստանից մեկնում են 20-44 տարեկան տղամարդիկ, ովքեր ունեն բարձրագույն կրթություն և ցանկանում են փող վասակել: Այսօր Հայաստանից միջին արագաշարժողի այսօրից դիմանկար ղայակները ՀՀ կառավարությանն առընթեր Միգրացիայի և փախստականների վարչության ղեկավար Գագիկ Եգանյանը միգրացիայի թեմային նվիրված դասախոսության ընթացքում, որը կազմակերպել էր ԱՄՆ Կրթության զարգացման ալոպե-միան:

Եգանյանն ավելացրեց, որ Հայաստանից մեկնողների 75 տոկոսի վերջնական դառնում են ԱՊՀ երկրները, 65 տոկոսը՝ Ռուսաստանը, հիմնականում Հյուսիսային Կովկասը, Ռուսոսկի մարզն ու Կասսնովսկի երկրամասը: Մնացած 25 տոկոսը, հիմնականում մեկնում են ԱՄՆ, Եվրոպա, Իսրայել, Ավստրալիա և Կանադա:
Նեխն, որ փորձագետների արթեր զննահասկանների համաձայն, վերջին 10 տարիներին Հայաստանում միգրացիան ընդգրկել է 1 մլն 600 հազարից մինչև 2 մլն մարդ:

ՏՆՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆ

Հանդիպեցին գլխավոր հարկահավաքներին ու խոշոր հարկատուները

ԱՐԱ ՄԱՐՏԻՆՈՍՅԱՆ

Ստուգումներ, սպեցիալ սնտուրային ղեկավար, ակցիայի ղեկավարներ, աղանդներ և գերավարներ: Մասնաճյուղի հիմնական թեմաներն էին, որ ռուսական եկամուտների մասին Գագիկ Պողոսյանի հանդիպման ժամանակ: Ինչպես և ստասվում էր, առաջին լուրջ բախումը հարկատուների և գլխավոր հարկահավաքի միջև չուճացավ: Հայաստանի լեռնամեջալուրդային ծանրակետի ավանդ ունեցող երկու ձեռնարկությունների ղեկավարները բարձրացրեցին ղեկավարության կողմից գերավարների վերադարձման հարցը: Խոսքը մասնավորապես արտահանվող աղանդի ավելացված արժեքի հարկի մասին է, որը զանգված է մինչև արտահանվելը և արտահանվելու դեպքում վերադարձվում է վայալ սնտուրային սուբյեկտին:

Արյունաբերողների և գործարարների միության նախագահ Արա Վարդանյան և ղեկավարների միության Գագիկ Պողոսյան:

Գեներալ Կարապետյան. «Մաքուր երկաթի գործարան» ՓԲԸ նախագահ. «Ֆինանսների նախարարությունը դեռևս

մեզ չի վերադարձրել 1999 թ. մեր գերվճարը: Այս հարցը ղեկավարելու հարցում, հակառակ դեպքում արդեն եկող տարի մեր ձեռնարկությունը ի վիճակի չի լինի աշխատել:

Որքան էլ տարածված է, Գագիկ Պողոսյանն ի տասնամյակային հարցադրման, խորհուրդ սվեց ծիծեռնակ ձեռնարկությունները կատարել, բայց խոստացավ ստուգումներ անցկացնել և ֆինանսների նախարարությանը տեղեկացնել դրանց արդյունքների մասին: Սակայն ղեկավարների նախարարի խոսքն այնքան էլ համոզիչ չէր, որ մեր աղանդ արտահանող ձեռնարկությունները դեռ երկար ղեկավարելու արժեք էր պայման իրենց ղեկավարող գումարները ես ստանալու համար:

ՏԵՄ 1 է 3

ՀՈՍԿ ԳՐԱՍԵՆՅԱԿԻՉ

Այցելություն Ռուսաստանի դեսպանություն

Օգոստոսի 26-ին Հայաստանի Հանրապետությունում Ռուսաստանի դեսպանություն այցելեցին ՀՀԿՀ Հանրապետական վարչության աստիճան Ռուբեն Միրզախանյանը և փոխաստիճան Հարություն Առաքելյանը, որոնք կուսակցության անունից գրառում կատարեցին «Կուրսկ» աստիճանի սուզանավի անձնակազմի ողբերգության կառավարությանը դեսպանությանը բացված սզո մասշնում: ՀՀԿՀ ներկայացուցիչները հայտնեցին խորին ցավակցությունները ղեկավարների մեծապարկում, Ռուսաստանի կառավարությանը, բարեկամ օուս ժողովրդին:

Հայաստանում Լիբանանի դեսպանն այցելեց ՀՈՍԿ գրասենյակ

Երեկ Հայաստանի Ռամկավար Ազատական կուսակցության կենտրոնական գրասենյակ այցելեց մեր երկրում Լիբանանի դեսպան ղրն Թոնի Բադալին, դեսպանության աշխատակից Հովիվ Յոզեֆյանի ուղեկցությամբ: Ավելի քան երկու ժամ դեսպանը գրայց ունեցավ ՀՀԿՀ Հանրապետական վարչության աստիճան Ռուբեն Միրզախանյանի, փոխաստիճան Հարություն Առաքելյանի, «Ազգ» թերթի խմբագիր Հակոբ Ավետիսյանի հետ: Բովանդակալից, աշխույժ գրայցի ընթացքում արժանվեցին Հայաստան-Լիբանան միջուկական հարաբերությունների, երկու բարեկամ ժողովուրդների միջև առկա կապերի, առաջիկա օրերին Լիբանանում անցկացվելի խորհրդարանական ընտրությունների, տնտեսական հարաբերությունների արդի վիճակի, ինչպես նաև իսրայելական ուժերի Հարավային Լիբանանից հեռանալուց ի վեր Լիբանանի առաջ բացվող զարգացման նոր հեռանկարների վերաբերյալ հարցերը:

Կողմերը ղայմանավորվեցին ղարբերական հանդիպումներն այսուհետ ավելի հաճախակի դարձնել:

Կալիֆոռնիայի սենատը վավերացրեց գեղաստանության զոհերի փոխհատուցման օրինագիծը

ՍՄԱՐՏԵՆՑՈ, 25 09.08.2000, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: «Աստիճան» թերթի հաղորդմամբ, Կալիֆոռնիա նահանգի սենատորներ ղեկավարական Աղան Հիֆի (Բերբեկ) և Զակ Փուլիպյանի (Ֆեդգոն) հորդորանով 1915 թ.-ի Հայոց ցեղաստանության ղոհերի աղանդակազրական ղախանքների և հատուցման ղաշտանության օրինագիծն ուղարկվել է նահանգապետի հաստատմանը: Օրինագիծը միաձայն վավերացվել է Կալիֆոռնիայի նահանգային սենատում՝ 39 կողմ և ոչ մի ղեմ ձայնով:

Սենատի «1915 թ.-ի օրինագիծը» (SB-1915) իրավունք է տալիս հայոց ցեղաստանության ղոհերին ու նրանց ժառանգներին Կալիֆոռնիայի աղանդակազրական ընկերություններին հարկադրել վճարելու այն գումարները, որոնք նրանք ղարս է են ցեղաստանության ղոհերին: Թուրքիայում գործած անեղևյան աղանդակազրական ընկերություններում հայերն իրենց ղույնն աղանդակազրել են 1890-1915 թթ.-ի ընթացքում: Աղան Հիֆը սենատում միացյալ աղակցության կողմ է արել ու նեղ ցեղաստանության ղոհերի ժառանգներին տվելի հնարավորության կարևորությունը: «Կալիֆոռնիա նահանգում բնակվող ցեղաստանություն վերադարձ հազարավոր մարդիկ ու նրանց ժառանգները մինչև օրս ղրկված էին իրենց ղայմանագրային իրավունքից», հայտարարել է Հիֆը: Փուլիպյանն իր հերթին նեղ է, որ «այս օրինագիծը Հայոց ցեղաստանության ժանալումն է Կալիֆոռնիա նահանգի կողմից և օրինագծով կաղարածարվեն նրանց արդար ղախանքների կատարման արգելները»:

Ռուսական ղորերի և չեչեն ղրոհայինների բախումները սեղափոխվում են Ինգուշիայի սահման

ՍՄԱՐՏԵՆՑՈ, 25 09.08.2000, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Չեչենիայում չեն ղաղարում մարտական բախումները: Բանուս բնակավայրի մոտ, չեչենա-ինգուշական սահմանում չեչեն ղրոհայինների մի խումբ ղարան է ընկել, որ սարել էին ներին ղորերի ստորաբաժանումները: Վեղենոյի մեծակայումն ևս հայտնաբերվել է ղնդակոծվել է չեչենական ղուկաս: Ռուսական ղիրերը և բլոկ-ղոսները ղնդակոծության են ենթարկվել Գրոզնիում և Նողայ-Յուրտի երջանում: Սակավորները վնասազերծել են ֆուգասները Հալի-Արդուն ղանաղարին, Պրիզոնոյի և Ձալկա ավաններում: Հինգ-ցարթի Գրոզնու կենտրոնական ռուսական սղանվել են երկու օուս ղին-

ղաղարողներ: Ռուս ղինդորակները հրթրային ղնդակոծության են ենթարկել ենթաղայալ չեչենական ղիրերը Ինգուշիայում՝ Չեչենիայի և Կասսանի սահմաններում: Ինգուշիայի ներին ղործերի փոխնախարար Պուղարովը հայտարարել է, որ Ինգուշիայի Ձեչենիայի երջանը օուս ղինդորակներին կողմից ղնդակոծվել է սղայմամբ: Այդ երջանի Տերգիմ և Արամիի բնակավայրեր են մեկնել 58-րդ բանակի հրամանատար ղեներալ Շամանովը և Պուղարովը: ղարգելու համար օուսական հրեշտանու և ուղղաթիռների կողմից բնակավայրերի ղնդակոծության հանգամանները:

Իսալիայում ռոզից 3 մարդ է մահացել

ՀՈՍԱ, 25 09.08.2000, ՍՄՆՐԸ: Իսալիայի հարավում ավելի քան մեկ արաք արունակվում է 40 աստիճան ռոզը, և ղերմասիճանի նվազում առայժմ չի սղասվում: Բժիկների վկայությամբ, ռոզն առավել ղանր են տանում հիվանդ և տարեց մարդիկ: Վաս իննագագաղղությունը ղայմանավորված է նաե 70 տոկոսանոց խոնավությամբ, և վերջին օրերին արդեն 3 տարեց մարդ է մահացել ռոզից:

ՄՐՏ

Հաղիվ 1 տարում նախաղարատարական «Կուրսկը» բարձրացնելու համար

ՍՄԱՐՏԵՆՑՈ, 25 09.08.2000, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: ՌԴ նախաղարատար վարչախմբի Պուշինը, որին խստիվ լննաղատում են Բարենցի ղուկում փրկարական աշխատանքների տաղայման համար, հրաման է տվել ղին-ղաղարողների և մի արաք կատարողների ղեկավարությանը աշխատանքները բարձրացնելու մասին: BBC-ի հաղորդմամբ, կոնկրետ մեղաղարաններ «Կուրսկ» սուզանավի կործանման փաստի առնչությամբ ի հայտ կգան այն բանից հետո, երբ փորձանմուշությունը կղարգի նավի խոնակման օրյեկտիվ ղաշտանները:

Ավելի վաղ ղոհված 118 ղուկայինների հարազանները ղողակներ են ղեղերել ղուրը ողբերգության վայրից ոչ հեռու: Նրանցից մի քանիսը հրաժարվել են մասնակցել այդ սզո արարողությանը, ղախանքներով ղուրս թերել ղոհվածների մարմինները: Սակայն նուրվեղական «Սուրյ Օֆֆոն» ընկերության ներկայացուցիչը հայտարարել է, որ սուզանավը հանելու աշխատանքները կարող են սկսվել 2001 ղվականի ամառվանից ոչ վաղ: Օղբերգիան նախաղարատարական

համար կղախանքի մոտ մեկ տարի: Ինչպես հայտարարել է միջուկային անվանական աղանդակման նուրվեղական վարչության ղեկավար Պեր Ստրանը, նախ և առաջ անհրաղետ է որոշել, թե կղինման

արդյո սուզանավը ղնեմանը և չի ղարղվի արդյո սուզանավի հիմնականախը բարձրացնելիս, ինչը կարող է հանգեցնել ողղոհակտիվ նյութերի արտահոսի «Կուրսկի» ղեկակործերից:

Մանրադասումներ

Գնա՞ց...

Ամեն եղիազարյանի 33 կառավարության ճեմնագիտական վարչության դեմի դասընթացը ազատվելուց հետո մեկ անգամ էս փաստից այն հանգամանքը, որ Անդրանիկ Մարգարյանը ծերբազատվում է վազզեն եւ Արամ Մարգարյանների վարչապետության օրոք կառավարություն ներխուժած հեռավան հայտնի դեմոստրացիայի «հեռավան», նկատի ունենալ այն-հանգամանակներին, որիս ուրույն մարդկային դասին, որին ժողովուրդը դիտարկում է 33Ը:

Եթե հազվի լաոնեն մանր-մունր դասընթացներին՝ ի դեմս Արայիկ Մանուկյանի, Արակ Գևորգյանի եւ այլոց, ապա Վահան Շիրազյանից, Անդրանիկ Քոչարյանից, Հասեն Կարամանուկյանից ու Տիգրան Գեղամյանից հետո եղիազարյանը հաջորդ դասընթացին է: Իսկ եթե զննահանձնարարական քննարկումները առանց-քննարկող առաջիններից առաջինը 33Ը-ի սանդղակում, քանզի խոսքը նախկին վարչապետի գլխավոր ծննդատեղիներից մեկի մասին է: Որ ավելի դասկարգվող ընթացիկ ուր եղիազարյանի դերը հայրենի դասընթացի մեջ, հեծեմ ճեմնագիտությունից հետո: Պիտոյեմ, որը «չիկազյան մանուկների» քիմի դեղամիջոցներով Չիլին հանցե Ալիեմի սոցիալիզմից ու բերեց կառուցվածի: Տեսնազիտությունից ոչ դասկարգ հետո: Լեւոն Տեր-Պետրոսյանն այդ առաջընթացը աղաղակով «բազրայանական մանուկների» քիմի միջոցով, ուր Ամեն եղիազարյանը եւ Լեւոն Բարխուդարյանը ամենամոտեմար մոնեմարիսներն էին:

Անորո հասակի, ֆիզիկական խառնվածով մեր հերոսը զարմանալի հասկացություններ գրեմուրեց, լինելով է-կոնոմիկայի նախարար եւ նույն քննազատի մեծական հանձնաժողովը դեկլարելով խորհրդարանում, նա, առանց որեւէ ուժերի գերադասում, ինչ-որ դարձումն է մեկնաբանություններով կյանքի եւ կոչում այն լուծումները, որոնք 5-6 տարեկան ընթացում խորհրդային Հայաստանի համաժողովրդական ունեցվածքը փամուս սվեցին՝ կյանքի կոչելով փամուս Իվան «ծիրանային հանրապետությանը»:

Այնուհանդերձ, «բազրայանական

մանուկների» ավանդը բարձր գնահատվեց՝ նախկինների հեռանալուց հետո էլ թե՛ Բարխուդարյանը, թե՛ եղիազարյանը գործ ու դասընթացում:

Ի՞նչ ճանադարձով այսուհետե կընթանա ուր եղիազարյանի աշխատանքային ուղին, ցույց կտա ժամանակը: Մի բանում համոզված եմ. հասարակ մահկանացուների օրինակով, նա «դիվանագետ» չի դառնա, քանզի 33Ը-ն ամենուր է՝ առավել եւս 33 ճեմնագիտական, ֆինանսական ու բանկային համակարգում: Այդ զանգվածի առանձնահատկությունն էլ այն է, որ յուրայիններին «դիվանագետի» կարգավիճակում երկար չեն բողոքում: Հարմար դասընթաց ու չգնեն, միտ է կարելի է ազատ տարածել հայրաթիվ ու դադարադական-խորովածանոց հիմնել՝ զբաղվելու ու յուր գնալու համար:

Աստղին լաոչ չկար

Ինչո՞ք հայտնի եղավ «ԱՅ» լրատվությունից, Ուկրաինայի անկախության հերթական տարեկիցին նվիրված դասընթացի ընդունելության մեկնարկային դասին ծոխ ելույթով հանդես եկավ մեր Միխայիլ Կալինինը, այսինքն՝ Ամեն Խաչատրյանը:

Խոսակցության այս դասընթացի համաձայնությունը ճշգրտելու առումով ընդգծեմ նաեւ նրանց առանձնահատկությունները: Կալինինը համաձայնություններ տրվեցին, Խաչատրյանը համաձայնական բաժանառ: Այդո՞ք էլ ընկալվում էր կենցաղի «բակալը» ծեմում: Լավ էլ ծառ առաջ, «Великая Украина»-ի մասին, բայց «ԱՅ»-ի մեկնաբանը վսեմ ճառը, չգիտես ինչու, ծաղրանով մասնագետ:

Ամեն Խաչատրյանի դասկարգը, չգիտես ինչու, մամուլն էլ է միտ այդո՞ք ընկալում: Լավ է, որ չի վիսազվում, չի հուսալվում, խոսակցի դասընթաց չի հրաժարվում, մեծ կամով ու տոկոսությամբ բարոնակելով կամուրջներ կառուցել Հայաստանի ու աշխարհի այլ կետերի միջե: Ահավասիկ՝ Ուկրաինայի կամուրջն էս մի քանակաբար: Ավտոս, գլխավոր գնահատող՝ Բովկոն չկար: Պր ղեկավարը մեկնել էր հայրենի մասնակցելու դիվանագետների խորհրդակցությանը:

Ինչ փոխվել է, մինչ այժմ հենց այս ցուցանիշն է կողմնորոշիչ ուղեցույց հանդիսանում հայ վիճակագիրների համար: Այդ մասին օգոստոսի 25-ին լրագրողների հետ հանդիպմանը նեցե 33 Ազգային վիճակագրական ծառայության նախագահ Ասեփան Մնացականյանը:

33 Ազգային վիճակագրական ծառայության նախագահ Ասեփան Մնացականյանի խոսքերով, այս ենթաբաժնում մեծ նշանակություն է ստանում 2001 թ. հոկտեմբերի 10-19-ը անցկացվելի մարդահամարը: Այն անց է կացվելու ԱՄՆ-ի Միջազգային զարգացման գործակալության եւ ՄԱԿ-ի հայաստանյան գրասենյակի աջակցությամբ եւ մոնավորադեմ արժեքներով է 3 մլն դոլար: Ըստ որում, գումարի մի մասը որոշեց Տեխնիկական աջակցություն հասկացվելու է վերոհիշյալ կազմակերպությունների կողմից:

Դրանք են օժանդակելու նաեւ մարդահամարի անցկացման մեթոդաբանության մեկնամար, հեմարդահամարյան օբյեկտում արդյունների արժանահավաստության

ստուգումների անցկացմանը: Սակայն նախքան հիմնական մարդահամարի անցկացումը այս տարեկան սեղաններին, ինչո՞ք հայտնեց Մնացականյանը, Մոխսակուն եւ Արարատյան դասարանի 5 գյուղերում կանցկացվի փորձնական մարդահամար, որի ժամանակ որոշ ճշգրտումներ եւ

րաւիստարված է «Մարդահամարի անցկացման մասին» օրենքով, համաձայն որի հրադարակման ենթակա չեն մարդահամարի անվանական սվայները, իսկ հարցաթերթիկներում չեն ընդգրկվելու մարդահամարի հետ չառնչվող մարգեր: Համաձայն նույն օրենքի, մարդահամարի արդյունները հրադար

2001 թ. մարդահամարի նախնական արդյունները կհրատարակվեն 2002 թ. սկզբին

Ասեփան Մնացականյանի առկիսի ընթացում

ուղղումներ կկատարվեն մարդահամարի անցկացման մեթոդաբանության մեջ: Փորձ կկատարվի նաեւ որոշել դրա արդյունների արժանահավաստությունը: Ի դեպ, ըստ ծառայության նախագահի, մարդահամարի արդյունների արժանահավաստությունը ի սկզբանե ե-

րակվելու են միայն ամփոփ տեղում: Եսվեց նաեւ, որ հաջորդ տարի անցկացվելի մարդահամարի նախնական արդյունները կամփոփվեն ոչ վաղ, քան 2002 թ. սկզբին:

«Նոր հայերը» Մոչիում

Տեղացիների «Ի՞նչ ընդհանուր բան կա Հայաստանի ու Մոչիի հայերի միջե» հարցին նրանք պատասխանում են. «Աղյերի օդանավակայանը»

Հիրավի, մեծ է տարբերությունը, երբ ԿԵԻ-ի կենսափոխող զոաների ելույթը դիտում եւ հեռուստատեսությամբ եւ երկրանց հետ առնչվում եւ անմիջականորեն բեմահարակում: Համեմայն դեմո, «Նոր հայեր» («Новые армяне») քիմի շուր-համեմուց Մոչի ֆաղախի «Չեյոնի» (ասել է թե՛ անտալիսի) բասրոնում առավածի վկայությունն է: Հասուկ նեմ, թե դասիկը լեվիչեցուն էր, նախնական է ոչինչ չասել, տոմս վերադառնալով սոցիոլոգիաներ փնտրողների համակն այնքան մեծ էր, որ եթե տարածվալու հայ բախելներ մի ֆանի համերգ էլ սային Ռուսաստանի առողջարանային մայրաղաղում, միեւնույն է՝ ասել գեղու տեղ չէր լինի: Սա էլ իր հերթին վկայում է, որ «Նոր հայերը» Ռուսաստանում խիստ հանրաճանաչ են: Փաստը համեմալ է, իսկ այդ օրը դասիկում հանգրվանած հայերի համար առավել եւս: Ծիծաղից բուլացած երկու որդիներ տարադեմ երգերի էին:

զանիչ հուժուրով ներկայացվող մեր «բացերի» վրա, երբ այլ դարազայում նրան կարող էին այդ առնչությամբ արտահայտվել չարություն: Մամիս չէ՞, օրինակ, երբ ամենակարճ հայկական անկողնը համարվեց այն, «երբ հայը վերադառնում է... դարսից»: Պարզ է, որ այդ ֆոնի վրա ուսները չէին նեղանում, երբ հայկական առողջարանային հնչում էին Բորիս Լիկոլաեւիչի արժանահիշատակ «Понижаюсь»-ները:

Անուրո, համերգի ամենահանկան կողմն անմիջականությունն էր: Հարցադասարանի միջոցով բնական մեջ մտնելով հանդիսականների հետ, մեր զոաները հրադարակում էին ամենահայտարարեց, երբեմն նույնիսկ անբարեմաս բոլոր գրավոր հարցեր: Եվ եթե «Ի՞նչ է հայը վրաջակն մոտրով» ներկվալայան էկզոսիկ հարցին

տված նրանց դասարանը՝ դա սոչիեցի սախիսն է, բուժն ծափեր առաջացրեց, ապա ուսները թերեւս նույնիսկ անհարմար զգացին, երբ հանդիսատեսի համար հակացված հասուկ մրցանակը նոր հայերը շնորհեցին «Ինչու՞ են հայերն ազատ» հարցի հեղինակին՝ մեկատրոն ու կեղծ շիկաեմ մի աղջնակի:

Եթե ինձ համերգի անմիջական հանդիսականիս հարցներին, թե ինչո՞ք եւս հասեցին «Նոր հայերի» ելույթը, ապա կասեի՝ կեցցե՛ք, զոաներ: Իսկ եթե որոշ ընկերներ համարեն, որ դա շատ է ինքնուրույնության ուղին նոր-նոր բուժն նորարարի արհեստների համար, ապա կարելի է դարադեմ ասել՝ աղբի, զոաներ:

ՈՒՐԵՆ, ՆԱԲԸՐՈՒՅԵՑՄ, Մոսկվա-Մոչի

«Ա-310» ինքնաթիռի վարձակալման տարանազիրը երկարաձգվեց

Ավարտվեց 33 տրանսպորտի եւ կառուցման նախարար Էդուարդ Սադաթյանի գլխավորած լրատվական Ֆրանսիա կատարած այցը: «Ելքասի-նդսրի» ավիաընկերության հետ բանակցությունների ընթացում վերանայվեցին 1999 թ. կնքված լիզինգային դաշմանագրի որոշ կետեր «Ա-310» օդանավի վարձակալման առնչությամբ: Վարձակալման 10-ամյա ժամկետը ըստ լիզինգային դաշմանագրի, երկարաձգվեց 15 տարով, ինչո՞ք նաեւ լնմարկվեց վարձա-

կալման ամենամսյա գին իջեցման հարցը: «Հայկական ավիաուղիների» 10-15 տարեկան անձնակազմի ուսուցում-վերադաստատումը Հայաստանում իրականացվելու է «Ելքասի-նդսրի» ավիաընկերության կողմից: Իսկ սեղաններին 15-22-ը 33 տրանսպորտի եւ կառուցման նախարարի հրավերով դասընթացի այցով Հայաստան կժամանի ավիաընկերության նախագահ Լոյել Ֆորժարին:

«Իրավունք» իրավունք է նվաճել

Այս վերնագրի ներքո «Ազատ Արցախ» թերթն իր հիմնադրամ, օգոստոսի 24-ի համարում տեղեկացնում է, որ օրենս հանդես գալով ադրբեջանական հեռուստատեսությանը, հայտնի ֆաղաղալու գործիչ Լիզա մի Սուլեյմանովն այն միտն է արտահայտել, որ Հայաստանի Սահմանադրական միության (ՍԻՄ) դասընթացը «Իրավունք» իրավունք է նվաճել արտադրվելու նաեւ Բաքվում՝ ադրբեջաներեն: Ադրբեջանցի գործիչ կարծիքով, վկայում է «Ազատ Արցախ», այդ նվաճման դասընթացը թերթի հրատարակումներն են, որոնք արտահայտում են ադրբեջանցիների օտարերկրացիները:

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակության թ սայի
Հիմնադր եւ հրատարակիչ
«Ազգ» թերթի հիմնադր խորհուրդ
Երևան 375010 Հայաստանի Հանրապետության 47
Ֆախս 562863, ԱՏՏ 137421 151065,
e-mail: azg2@arminfo.com

Գլխավոր խմբագիր
ՅՈՒՆԻՍ ԼԻԵՏԻՔԵՆԱ / հեռ. 521635

Խմբագիր
ՊԱՐՈՅԻՐ ՅՈՒՆԻՍ / հեռ. 529221

Տնօրէն
ԳՐԱՅԻՐ ԶՕՐԵՆԱ / հեռ. 529353

Համակարգչային
ծառայութիւն
/ 562941

Apple Macintosh
համակարգչային ծառայութիւն
«Ազգ» թերթի

Յրու՞մը «Ազգին» դարադեմ լ
Լիւթեր չեն գրախօսուում ու չեն
վերադարձում

«AZG» DAILY NEWSPAPER
Editor-in-chief
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010

Երբ «նայումնիկները» զինվում են գերանդիներով

Չինված ուժերի համակարգում թայմանագրային հիմունքներով ծառայողներին այսօր վստահված է մեր ռեզակային սահմանի մի որոշ հասկած: Պաշտպանության նախարարության մասնակցությունը ժողովրդի մտահանգներ էր հետադարձում: Մակայն թե որևէ մեկը արդարացիում հարակից բնակավայրերի բնակիչներին հետաքրքրություններ համաճեման, դաշտում տեղում սիրող իրավիճակից, դժվար է ասել: Գեղարհունի մարզի Վահան գյուղին հարակից հասկածը գրեթե ամբողջովին վերահսկում են թայմանագրով ծառայողները՝ «նայումնիկները», ինչպես ժողովուրդն է անվանում նրանց: Մինչև նրանց հայտնվելը նվազ գյուղի բնակիչները, որոնց

դա այն դեպքում, երբ երեսի հետևանքով գյուղը չի կարողանում ոչ նախատեսվող խոտհատման կեսը զոնե հավաքել, ոչ էլ նորմալ արտադարձները: Նրանք, իհարկե, բողոքեցին, սակայն մինչ օրս տեղազնուններից բացի ավելին չի արել: Եղել են նաև դեղեր, երբ ծառայողները որևէ անհետեթ թափառաբանությամբ արգելել են մարդկանց աշխատել սեփական կամ գյուղատեսարանի կողմից վարձակալության սրվող խոտհատման: Տարածաշրջանում նրանք են ձգձգվել, մինչև գյուղատեք որևէ արատոց ձեռնով չի միջամտել: Գյուղացիներից Տիգրան դային էլ թնդում է, որ մշտապես իր վարձակալության ճակ գտնվող մի խոտհատից

այսասանում ինֆորմացիոն տեխնոլոգիաների (ԻՏ) զարգացման նախարարներին, անհրաժեշտությանը եւ խոչընդոտներին արդեն անդրադարձել են, եւ բնական է, որ առավել հետաքրքրություն ներկայացնողը «ի՞նչ է կատարվել այդ ուղղությամբ» հարցն է: Արդյո՞ր ռեզակային ինֆորմացիոն տեխնոլոգիաներն էլ են եղել կոնկրետ ֆայլերի, թե՛ միայն սահմանափակվել է ոլորտը ռեզակային հոգածության ենթակա հոչակելով:

Հանուն արդարության հարկ է

նաեւ հասուկ տեսական գոտիներին տեղեկանքներ եւ նախապատրաստության եւ այլ հարցեր: Այս ամենով հանդերձ չեն կարող չլինել, որ այս առաջարկներից շատերի կենսագործումը ընթանում է բավականին դանդաղ: Եթե կրթական համակարգում փոփոխությունները որոշակի ժամանակ եւ նյութական միջոցներ են յախանում, ապա նույնը չի կարելի ասել, օրինակ, որակյալ ինֆորմացիոն տեխնոլոգիաների հասուկ տեսական գոտիներին տեղեկանքներ մատակարարելու միջոցով:

փական արեւմտամերիկյան միջոցով ուղղակի կապ ունենան ինֆորմացիոն հեռուստատեսությունները: Մակայն, ցավոք, տեխնոլոգիաների տեղեկանքները ձգձգվում է: Նախապես ասվում էր, որ տեխնոլոգիաները մեծ ֆինանսական ներդրումներ չի պահանջում, եւ անհրաժեշտ են միայն տարածներ եւ մասնագետներ: Այնպես չէ, որ արդեն այս տարվա ամռանը զոնե մեկ տեխնոլոգիան տեղեկանք կլինի: Մեր գրույցի ժամանակ փոխանախարար Արմեն Գրիգորյանը հավանական համարեց, որ ամռանը տեխնոլոգիան

Ինֆորմացիոն տեխնոլոգիաների աստիճանագրում հատադում ենք

Նեւել, որ այս ոլորտի խնդիրները ժամանակ առ ժամանակ լինարկվում են Եւրոպայի նախարարություններում, եւ որոշակի առաջարկներ եւ նախագծեր արդեն գոյություն ունեն: Վերջերս Աժ գիտության, կրթության, մշակույթի եւ երիտասարդության հարցերի հանձնաժողովի կազմակերպած խորհրդարանական լուսնների արդյունքում ընդունված եզրակացության մեջ այդ առաջարկները հստակեցին ըստ ոլորտների եւ գերատեսչությունների: Այստեղ մասնավորապես կառավարության առաջարկեց ընդունել ԻՏ զարգացման հայեցակարգ, խորհրդարանին՝ օրենսդրական փոփոխություններ, հարկային ոլորտում հարկային արժույթները 150 մլն դրամ (ներկայիս 500 մլն դրամի փոխարեն) ներդրողի համար, Եւրոպայից ազատում Եւրոպայի սահմանափակ 2-5 տարի ժամանակով, կրթական համակարգում՝ դորոցներում ԻՏ նյութատեխնիկական բազայի հարստացում, բուհերում ոլորտի համար սրվող ֆինանսների ավելացում եւ գիտելիների խորացում, հեռահաղորդակցության ոլորտում՝ Արմենեյի առաջարկած ինֆորմացիոն կապի եւ արագության բարձրացման նպատակով նոր համակարգի ներդրում, ինչպես

սին: Խնդիրներ, որոնց Եւրոպայի կազմակերպությունը հնարավորություն կընձեռնի ոլորտում արագ աճ ապահովելու: Առաջին հարցի առնչությամբ, ըստ արդյունաբերության եւ առևտրի փոխնախարար Արմեն Գրիգորյանի, գոյություն ունեն մի քանի լուծումներ: Նախ, Արմենեյի նոր կաբելային գծին միանալու հարցը, որն առայժմ մնում է բաց: Կապի եւ հեռահաղորդակցության մենաշնորհ ունեցող Արմենեյը ֆադաբանացնում է այս հարցը, կապելով հեռախոսակապի բողոքով՝ անցնելու հետ: Ըստ ընկերության ներկայացուցիչների, ֆանգի բողոքով՝ անցնելու ընդդիմանում են կառավարությունն ու հասարակությունը, իրենք ֆինանսական կորուստները ծածկելու նպատակով չեն կարողանում արդիականացնել ինֆորմացիոն կապը: Մյուս ելքն այն է, որ գործեն այլընտրանքային ընկերություններ: Այդպիսի ընկերություն է «Հայիստեկոմ»-ը, որն ինֆորմացիոն կապ է առաջարկում «Ռոստելկոմ» միջոցով: Երես է, այս դարազայում դեռեւս որոշակի չկարգավորված խնդիրներ կան Արմենեյի եւ կառավարության հետ, սակայն փաստն արդեն գոյություն ունի: Երրորդ տարբերակն այն է, որ տեղեկանք տեխնոլոգիաներ, որոնք սե-

կի բացման արարողության ակնարկները կլինեն: Այդ նպատակով աշխատանքներ են տարվում կառավարության եւ Համաբարհային բանկի հետ: Վերջինս ներկայացրել է տեխնոլոգիաների տեղեկանքներ ունեցող մեկ կազմակերպություն: Դրան ի տասասխան, հայկական կողմն առաջարկել է ներկայացնել 4-5-ը, որոնցից անցկացվի մրցույթ եւ ընտրվի լավագույնը: Ամեն դեպքում նախագիծը, ի հակադրություն նախնական դաշտնական տեսակետի, որ արհապայել էր Արմեն Գրիգորյանը, ֆինանսավորման կարի ունի: Դա ռեթ է անի Համաբարհային բանկի կողմից: Տեխնոլոգիաների տեղեկանքները, թերեւս, գիտակցել է նաեւ կառավարությունը, եւ ընդգրկված է նրա գործունեության ծրագրի կատարումն ապահովող միջոցառումների ցանկում: Այլ հարց է այս ամբողջ կարգով՝ նախատեսված ժամկետում, թե՛ նոր խնդիրներ կծագեն, եւ այդ ժամկետը կզգո՞վի: Ինչպիսիք: Համենայն դեպս հարկ է նեւել, որ ժամանակն է կատարելու ԻՏ զարգացման, տեսական դաշտի խնդիրը գործնական ոլորտ տեղափոխելու առաջին ֆայլը: Լինի դա տեխնոլոգիաների տեղեկանքներ, որ մեկ այլ լուրջ միջոցառում, հատադել չի կարելի: ԱՐԱ ԱՐԵՍՏԱՅԱՆ

սեփականության ճակ գտնվող խոտհատման ու համայնի արտադարձերը ստեղծված են սահմանի ողջ երկայնքով, հանգիստ կատարում էին գյուղատեսչական աշխատանքները: Կնձեռնները սկսեցին երեւել, երբ զինծառայողներին փոխարինելու եկան թայմանագրայինները: Սկզբում արգելեցին մոտենալ սահմանին: Մարդիկ հասկացան մտավախությունը: Վստահվող էր, եւ սկսեցին նահանջել: Դա առիթ սվեց նորեկներին թողած տարածները հնձել-հավաքել, ապա ամեն ինչ մի կողմ բողոքած՝ «բիզնեսով զբաղվել», խոտ վաճառել: Աստիճանաբար փոխարձակ մեծացավ, եւ վախճաններն արդեն նրանց հետ խնդիրներ են ունենում ոչ թե սահմանին, այլ քիկունում խոտհատման ու արտադարձերում: Դեռեւս ամառվա սկզբներին «նայումնիկները» գյուղացիներին արգելեցին համայնի նախիրն ու հոջը հասցնել մինչև «Կառույց ջուր» կոչվող սարահարթը, որը տարիներ շարունակ եղել է արտադարձ: Ընթացում իրենք այդ տարածը որոշեցին խոտհատել չգիտես ում թույլտվությամբ հնձեցին եւ այժմ ստատում են հերթական համախորհրդներին: Ել

արգելել են օգտվել մոտակայում տեղաբաշխված գործանախցի, իսկ որոշ ժամանակ անց, երբ չորացած խոտն այլեւս անհնար էր հնձել, հանկարծ օգտվելու թույլտվություն է տեսնում: Հետաքրքիր է, եթե տարածն այդպիսի կարեւորություն ունեց գործանախ համար, ինչու՞ հետ օգտագործելու թույլտվություն է տեսնում կամ մի՞թե նոր հայտնաբերվեց դրա կարեւորությունը: Բացի դրանից, Վահանի եւ հարակից գյուղերի ծանաղարհներին օրվա գրեթե բոլոր ժամերին կարելի է տեսնել տարբեր ակտիվներով երթելով «նայումնիկներին», անհասկանալի է դառնում, թե ո՞ւմ թույլտվությամբ են նրանք մշտապես լուսն հեռակեսերը, եւ ի՞նչ միջոցների հաւանք են կատարում այդ գրոտանները: Եթե նրանք այս կերպ են թափառացնում սահմանների դաշտնախոտությունը, ապա միանգամայն բացատրելի են դառնում անհագնացող գյուղական խոտակցությունները: «Երբ այլ տեղ տային, սիրով կհեռանային եւ գյուղից, այստեղ աղբիլ չի կարելի»:

ԱՐԱ ԱՐԵՍՏԱՅԱՆ

Հանդիպեցին խոտոր հարկատուներն ու գլխավոր հարկահավաքը

Վաչագր խնդիրը բարձրացրեց երեւանի կոնյակի գործարանի սեփական Պիեռ Լարեյը: Այն առնչվում էր մայիսի 1-ից ժամկետանց ակցիզային դրուճանիկներին: Գազիկ Պողոսյանի տասասխանը միանգամակ էր արկողային խնդիրների ներմուծմամբ եւ արտադրությամբ զբաղվող գործարանները դեռեւս 6 ամիս առաջ գիտեին այդ ժամկետի մասին, եւ այն այլեւս չի երկարացվելու: «Այլապես անիմաստ էր լայնաբեր այս ոլորտի սպեկուլյան հասկածի դեմ», եզրակակեց նախարարը, ավելացնելով, որ ճյուղի բոլոր տեսակարող սուբյեկտները ռեթ է ձեռք բերեն նոր դրուճանիկներ: Առավել սուր էր բանավեճը գործարանների համար ամենացավոտ տեսուչներին առնչվող հարցի Եւրոպայի: Քարի մշակմամբ եւ արտադրությամբ զբաղվող «Մուլսիսյան» ՍՊԸ նախագահը նախարարին ներկայացրեց իր ձեռնարկություն այցելած տեսուչների տասնական գրությունը, որտեղ նեւում էր, որ նրանք առաջնորդվում են ոչ թե վերջերս ընդունված համադասասխան օրենքով, այլ մինչ այդ գործող կառավարության որոշումներ: Գործարարը յախանեց յաշտել այդ տեսուչներին: Նախարարը եւ փոխնախարար Սամվել Պետրոսյանը փորձեցին տասասխանել այս բողոքին: Առաջինը տեսուչների նման այցելությունները հիմնավորեց օղբերակ գործելու անհրաժեշտությամբ, որ ամսիցապես հայտնաբերվի սպե-

րային Եւրոպայի տեսուչները, երկրորդը դա օրենսդրական խնդիր համարեց: Այն է օրենքից բացի չեղյալ չեն համարվել ՀՀ նախագահի 1995 թ. հրամանագիրը եւ կառավարության համադասասխան որոշումը, հետեւաբար նրանք եւս կարող են գործել: Սակայն այս դեպքում անհասկանալի է, թե ինչու՞ ընդունվեց «տեսուչների մասին» օրենքը, եւ ինչու՞ էր Հայաստանի գործարար աշխարհը յայտարարում դրա համար: Որ հիպեթզեր, նախկին որոշումները, որոնք իմիջիայլոց օրենք չեն: Չխոսելով արդեն այն մասին, որ սվայլ դեպքում դրանք հակասել էին օրենքին, եւ տեսուչները չէին կատարել 3 օր տեսուչներից առաջ տեսուչարող սուբյեկտների ղեկավարին տեղյակ յախելու նրա յախանջը: Ավելին, Գազիկ Պողոսյանն իր հերթին դժգոհություն հայտնեց հենց այս դրույթից, որը յախանջարում էր յախարել սվայլային Եւրոպայի տեսուչներին: «Եթե 3 օր առաջ տեղեկացնեմ, այդ ընթացում սվայլը կվերացնեն», հիմնավորեց նախարարը: Նա նաեւ հայտարարեց, որ այսուհետ եւս յայտարարելու է սվայլային տեսուչության դեմ, յուրաքանչյուր ամիս հրադարակելու անբարեխիղճ հարկատուների անունները, նախարարությունը ձգտելու է համակարգը բարձրացնել եւ յայտարարել նեւաշիվ երեւութների, կոռուպցիայի դեմ: Այս նպատակներին հասնելու համար նախարարությունում արվելու են կառուցվածային փոփոխություններ եւ տեղեկանքներ մեխանիզմներ: Նախատեսվում է նաեւ մտցնել արտադրության

վճար: Համաձայն դրա, հարկային տեսուչը, աշխատավարձից բացի, կատարելու իր հայտնաբերած սվայլային Եւրոպայի տեսուչները մեջ եղած գումարի 10 տոկոսը: Դա նրան կորդի յուրաքանչիլ կառավարվեցնելուց եւ յախանջումը ծածկելուց: Կարեւորվեց նաեւ հարկային օրենսդրության բարելավումը: «Մենք ունենք Եւրոպայի հարկային համակարգ», յուրաքանչիլ նախարարը: Հիպեթզեր, որ տարածորեն հակառակ կարծիքն էր արհապայտում ֆինանսների եւ կոնսուլտային փոխնախարար Գազիկ Արզումանյանը թեւեյան կենտրոնում վերջերս անցկացված սեմինարներից մեկի ժամանակ: Սա իմիջիայլոց: Իսկ ընդհանրապես հանդիպումը ներկա բոլոր գործարանները համաձայն էին յախանջներին նախարարի բողոք սուբյեկտներին հարկային դաշտ բերելու եւ հավասար յայտններ ապահովելու վճարակառույցի հետ: Սակայն հանդիպման մասնակիցների կարծիքները դարձյալ բաժանվեցին լինարկված վերջին աղաղակների հարցի վերաբերյալ: Եթե ՀԱԳՍ նախագահ Արամ Վարդանյանն առաջարկեց յուրաքանչիլ լինարկել ձեռնարկություններին տույժ ու տուգանից հայտնելու հարցը, ապա Գազիկ Պողոսյանը առանձին-առանձին: Այսինքն այն, ինչ մինչ այժմ հնարավոր չի եղել յախանջանքել: Այդուհանդերձ, նախարարը նեւց, որ այս հարցը դուրս է իր յախանջություններից եւ ռեթ է լինարկել կառավարության կողմից:

ՀԱՄԱՌՈՑ

Ռոմիկ Մանուկյանը նշանակվել է Երևանի մարզպետի տեղակալ

Երեւան, 25 ՕԳՈՍՏՈՍ, ՄԱՐԶ: ՀՀ վարչապետ Անդրանիկ Մարգարյանի օգոստոսի 25-ի որոշումներով Սեյրան Պետրոսյանն ազատվել է Հայաստանի Հանրապետության Երևանի մարզպետի տեղակալի պաշտոնից: Ինչպես հարդրեցին Հայաստանի կառավարության հասարակայնության հետ կապերի եւ տեղեկատվության վարչությունից, Ռոմիկ Մանուկյանը նշանակվել է Հայաստանի Հանրապետության Երևանի մարզպետի տեղակալ:

Լոռու մարզում նոր դասավոր եւ դասախազ

Նախագահ Որբեր Քոչարյանը, հիմն ընդունելով Արդարադատության խորհրդի եզրակացությունը, օգոստոսի 24-ին հրամանագիր է տեսուչներ Լոռու մարզի առաջին ասյանի դասարանի դասավոր ժուր Վարդանի լիազորությունները վաղաժամկետ դադարեցնելու մասին: Նախագահի նույն օրվա մեկ այլ հրամանագրով Սուրեն Բաղդասարյանը նշանակվել է Լոռու մարզի առաջին ասյանի դասարանի դասավոր ազատվելով Տավուշի մարզի առաջին ասյանի դասարանի դասավորի պաշտոնից: Օգոստոսի 24-ին հանրապետության նախագահը Արդարադատության խորհրդի եզրակացության հիման վրա հրամանագիր է տեսուչներ նաեւ Արթուր Ավրյանյան Լոռու մարզի դասախազ նշանակելու մասին:

ՀՀ նախագահի մամլո գրասենյակ

Մեակրոլիթ

- Վերջին օրացի ձեռք բանաստեղծություններից մեկում գրում եմ. «Այն, ինչ խոստացել ես, դու կհասնես ինձ, Ասված»
 կամ գուցե ես Քեզ լավ չեմ ընթրնել,
 եւ Քո ծեսը մի օր ես կարծել եմ ինձ համար
 նեպակած մի ակնարկ»:

Վերահասանալով անցած կյանքի ինչպե՞ս եմ գնահատում ձեռք բերածը: Կարող եմ ասել, թե արել եմ այն, ինչ կուզեցայի, թե այնուամենայնիվ, անկասար ինչ-որ բան կա դեռ:
 - Անցած կյանքի վերահասանալունը կապված է կյանքի եւ գիտակցության նոր վիճակների հետ, երբ անհրաժեշտ է իրով, վերանայել անցած ուղին: Ուղին ինձ մարդն է եւ այն հետքն է, որ ես թողել եմ իմ ճանապարհին: Միայն գիտակցության նոր աստիճան է, որ դառնալից է վերաճանալել անցյալը, տեսնել սխալները, վիճակները: Դա մարդու անվերջ մոտեցումն է ինձ իրեն, ճշմարտության ուղունը, որը, ինչ էլ ասելու լինենք, միշտ առջեւում է: Գուցե ճիշտ չեմ հասկացել «Աստուծոսը», գուցե ճշմարտությունը ընթրնել եմ ոչ այնպես, ինչպես դեռ երբ հարցը չէր ասելու: Կոնկրետ ես չեմ արել այն, ինչ կարող էի անել: Դրա համար նախ եւ առաջ մեղադրում եմ ինձ, հետո նոր այն մարդաները, որոնց մեջ ես ապրել եմ աշխարհում: Բայց ես ճակատագիր ունեւ անբարեհաճ լինի մարդու նկատմամբ, այնուամենայնիվ, նրան հնարավորություն է տալիս սրբագրել իր սխալները, ինչ-որ չափով ավարտել սկսած գործը: Ես չեմ հավատում, թե մեր ռեալ ժամանակը անցյալի մեջ է: Ես հավատում եմ, որ մեր ռեալ ժամանակը առաջադրում է:

- Չե՞ր առաջին իսկ ժողովածուները առանձնանում են ինձնասիրտությամբ ու խորությամբ, իրական եւ երեւակայական աշխարհների համադրումով: Բանաստեղծությունների մասն «անսովորությունը» չի առաջացրել արդյո՞ք խոչընդոտներ: Չէ՞ որ ժամանակներն այնքան էլ բարեկեցային չէին:

- Բո խոսքի մեջ իրականը եւ երեւակայականը հակադրված են իրար: Իհարկե, դա այդպես է, բայց գրականության մեջ գործում են ուրիշ օրենքներ: Երեւակայականը գրականության մեջ նույնպես իրական է, որքան իրականը երեւակայական: Բայց, սովորաբար, նրան մարդու գիտակցության մեջ հակադրված են իրար, եւ գուցե դա էր մասնաճառը, որ գրականության ընթրնումը, մեղմ ասած, համախի չի համադրաստանում իրականությանը: Մեր սերունդը աշխարհից գրականությունը ընթրնել այնպես, ինչպես դա իրականում էր, ինչպես դա իրականում էր, ոչ թե միայն իրականում, այլ նաեւ իրականում: Նրանք միայն իրականում էին իրականացնում, արձակագիրները, բանաստեղծները, եւ այլն: Ուրեմն մասնաճառը, թե սարքեր բնույթի ինչ խոչընդոտներ կարող էին լինել գաղափարական (իմ ժողովածուներում սոցեալիզմի սկզբնական օրերը, ընթրնումը) հոգեբանական (երբ ընթրնողների մեջ ավելի էր աշխատում եւ «ընկալման ինտելեկտ» եւ ոչ թե կոնկրետ ստեղծագործության ընկալումը), ավանդական (ընդունված ստանդարտները, սերտած եւ յուրաքանչեւ գեղարվեստական ձեւերը, ազգային ավանդների մակերեսային մասկոտայությունները) եւ այլն: Պայմաններն, իհարկե, անբարեկեցային էին, եւ այդ անբարեկեցային պայմանները սարքեր ձեւերով բարեկեցային են եւ այժմ:

- Չե՞ր ստեղծագործություններում ժամանակի անփոփոխության դասարանը ստեղծում է բնության երևույթների, հոգեվիճակների գերմանայի հանդարտություն: (Թեեւ անբարեկեցային է ներքին ճազանաղը):

Կարելի է ձեռք ստեղծագործությունները համարել «մեթաֆիզիկական» բանաստեղծություն:

- «Մեթաֆիզիկական» տրեգիան XX դարի բանաստեղծության գլխավոր երեւույթներից է, թերեւս ամենազգալի: Պոեզիայում նրա սահմանների որոշումը չափազանց դժվար է, եւ հաճախ ոճական-կառուցվածային սարքեր ձեւեր ունեցող ստեղծագործությունները կարող են հայտնվել նույն ուղղության մեջ: Ես ասեմ Պոլ Վալերի, Ռ. Մ. Ռիլկե, Թ. Ս. Էլիոթ, Ի. Սայլացի «հերմետիկ» բանաստեղծները եւ այլն: Երանց համար ընդհանուրն այն է, որ նրանք հաճախ չեն անձնական ապրումներից, անձնապատկանությունից եւ իրենց ուսուցողությունը կառուցվածներով, բայց գրողը դեռ է սիրաբանի այդ լեզվական ձեւերին: Բանաստեղծական լեզվի մեջ լեզվի արտաբան-իմաստային մակարդակից բացի գործում է նրա ենթագիտակցական մակարդակը (տրեգիայի համար դա էականն է), որից, ինչպես դու ասում ես, բախում է բանաստեղծությունը: Առանց դրա բանաստեղծությունը դարձապես գոյություն չունի:

- Դեռեւս 60-ականներից եղել եմ «գեղագիտական այլախոհության» հայտնի դեմքերից: Ի՞նչ խնդիրներ ունեւ այդ բարձրագույն, ի՞նչ նոր ուղիներ եւ որոշում արվեստում եւ ինչպիսի՞նք եւ նրա ազդեցությունը ձեզ հաջորդած սերունդների

կառուցվածներով, բայց գրողը դեռ է սիրաբանի այդ լեզվական ձեւերին: Բանաստեղծական լեզվի մեջ լեզվի արտաբան-իմաստային մակարդակից բացի գործում է նրա ենթագիտակցական մակարդակը (տրեգիայի համար դա էականն է), որից, ինչպես դու ասում ես, բախում է բանաստեղծությունը: Առանց դրա բանաստեղծությունը դարձապես գոյություն չունի:

- Դեռեւս 60-ականներից եղել եմ «գեղագիտական այլախոհության» հայտնի դեմքերից: Ի՞նչ խնդիրներ ունեւ այդ բարձրագույն, ի՞նչ նոր ուղիներ եւ որոշում արվեստում եւ ինչպիսի՞նք եւ նրա ազդեցությունը ձեզ հաջորդած սերունդների

հայտնվում են իմաստության դեկլինացիայի արդյունքում: Դա էր արդյունքում մարդ է արժեզրկվում եւ միտքը եւ գաղափարը, ինչպես նաեւ ստեղծագործական աշխատանքը: Բայց չէ՞ որ ամեն ինչի հիմքը միտքն է մնալով արվեստությունն առաջացնում է արվեստությունը ընդհանրապես: Մեկ արժեզրկումը, անձնական կրեթի եւ բախտի սանձարձակ մեծացումը, արհամարհանքը մարդկային հոգեւոր արժեքների նկատմամբ, ազատության բոլորովին կողմնակալ եւ սխալ մասկոտայությունները ստեղծել են մի վիճակ, երբ յուրաքանչյուր բաղադրիչ հայտնվել է սեփական գոյության հարցը լուծելու անհեռանկար ընթրնության առջեւ: Մինչեւ կառավարման դեկլինացիայի մեջ

ճանադարձներից մեկն է: Դուր գրում եմ. «Բանաստեղծությունից մինչեւ Ավեսարան մի հայլ է միայն, որ երբեք չի արվելու», ինչու՞ չի արվելու...

- «Պոեզիան գաղտնի կրոն է» բանաձեւը ընտելում է տրեգիայի հոգեւոր նշանակությունը: Նա կրոն չէ, բայց մարդու հոգեւոր անձնաբարձր ձգտումները մարմնավորված են նրա մեջ: Կարելի է ասել, դա «անհասկանալի կրոն» է (թեեւ կրոնը անհասկանալի լինել չի կարող), բայց դա յուրահասակ կրոն է, Բանի որ հոգեւոր բարձրագույն արժեքներն արտահայտված են անհասկանալի մոլանում: Բո մեջքերած տողը ես գրել եմ 1966 թ.: Բանաստեղծությունը ձգտում է Ավեսարանին, բայց չի հասնում:

«Պոեզիան ստեղծում է իրականություն»

Օգոստոսի 31-ին լրանում է բանաստեղծ, գրականագետ Երեւանի 60-ամյակը: Կյանքի մի ընթացք գրականության ճանադարձին, ուր գեղագիտական-մտածողի խոսքի ներհայեցողական դրսևորումները բացում են բանաստեղծական ներհայ աշխարհի գաղտնիները արդիական եւ խոր կենսազգացողությամբ:

կենտրոնացրել են մարդկային ոգու վերանձնական մակարդակների վրա: Այսպես ասած՝ ոչ թե իրականության արտացոլում, այլ իրականության ստեղծում, որն ազատ է դաստիարակում անձնական ապրումներից: «Մեթաֆիզիկական» կրեթի մերկ ցուցադրում չէ այլ ինտելեկտուալ ներքախնդում կյանքի ներքին իրականության եւ լեզվի միջնալից այժմ չորեքված իմաստային շեղումների մեջ: Այստեղից էլ գալիս է այն «անփոփոխության մասնաճառը», որի մասին դու ասում ես:

- Շա համախի բանաստեղծական խոսքի ենթաստեղծ ընթրնողին մոտեցնում է ինձնականության վերին «փակ դեմքերին»: «Գաղտնի խորհրդի» ծածկագրերը հասկանալու համար ընթրնողից դաստիարակում է հոգեւոր դաստիարակություն եւ երեւակայություն: Ինչպիսի՞նք է ձեռք եւ ընթրնողի հարաբերությունը:

- Բնականաբար, տրեգիան ընթրնողից դաստիարակում է որոշակի «հոգեւոր դաստիարակություն» եւ երեւակայություն: Միշտ էլ այդպես է եղել, հենց այնպես մասնաճառությունից եւ ընկալման որոշակի մակարդակից գոյակ ընթրնողը գրականության համար գոյություն չունի: Ժամանակի ընթացում ընթրնողական «նշանաձողը» բարձրանում է վեր, եւ բախտի համար այդ բախտի բարձրությունը հաղթահարելը դառնում է դժվար: Բայց դա տրեգիայի խնդիրն է, դա հենց իր ընթրնողի խնդիրն է: Ես դեռ եմ մեծի այդ «գաղտնի խորհուրդների» մեջ, որի արդյունքը մնալով եւ հոգեւոր զարգացումն է «մեթաֆիզիկական իրականության» ձեւերումը:

- Միաժամանակ եւ բանաստեղծ, եւ գիտնական: Չե՞ր արդյուն երկվության զգացում: Չարե՞նցի տրեգիայի բոլորովին նոր մեկնաբանություն է սրված ձեռք «եղիցե Չարե՞նցի տրեգիան» աշխատության մեջ: Միմիջային համակարգը, միջք եւ միջակարգը ուսումնասիրող բաժնիներում հեռավոր ու խորհրդավոր է Չարե՞նցի ստեղծագործությունների եւ նրա բանաստեղծական բարդ ու հակասական մեթաֆիզիկական բացահայտելու ձեռք մեկնակետը: Ուրեմն որքան ակտիվ են ենթագիտակցականի դրսևորումները, այնքան ակտիվ է բախտը բանաստեղծությունը:

- Երկվության այդպիսի զգացում ես երբեք չեմ ապրել: Գրականության մասին գիտությունը դարձապես նույն այդ գրականության բարձրակարգությունն է: Գրողը, ի վերջո, դեռ է իմանա, թե ինչն է ինձ գրողով, ի՞նչ է գրում եւ ինչու՞ է գրում: Կույր զգացումներով առաջնորդվելով ոչ ոք գրող չի դարձել: Եղիցե Չարե՞նցի տրեգիայի վերլուծությունը կատարելիս սեփական տրեգիան փորձել ինձ օգնել է եւ ոչ թե խանգարել: Խոսքն այստեղ կարող է վերաբերել լեզվին, տրեգիան եւ գիտական լեզունը սարքեր են իրենց

ստեղծագործական ընթացքի վրա:

- «Գեղագիտական այլախոհությունը» 60-ական թվականներին հանդես եկած սերնդի (ոչ միայն տրեգիայում, այլ եւ արվեստի բոլոր տեսակներում) հասկանալի էր, եւ դրա համար էլ նրա կյանքն այդպես փոքր չէր: Ինչպիսի՞նք էր ըստ էության, մեկն էր՝ հրաժարվել տրեգիան չափանիշներով ձեւավորված գեղագիտական կառուցվածքից եւ մոտեցնել բանաստեղծական բուն ոգուն, նրա արդիական, միջագային մակարդակին: Ժամանակը ճիշտ սկզբ, որ մեծ ճիշտ էին, սխալ էին ծրար, ու վեր դարձան ինչ որ դեռ: Մեր սերնդի ջանքերով վերջին 30 տարիների ընթացում հեղաշրջվեցին տրեգիայի մասին եղած մասկոտայությունները:

- Ի՞նչ կասե՞ի այսօրվա գրականության մասին:

- Այսօրվա գրականության մասին դժվար է որոշակի կարծիք հայտնել: Գրե՛ր աս եւ հրատարակվում, բայց գեղարվեստական արժեքներ խիստ հավանաբար են մասնաճառ: Եւ թեմաներ են մեծում գրականության մեջ, բայց դաստիարակում է նախկին նկարագրական բնույթը: Եւ մեծում գրական զարգացում չի լինում:

- Այսօրվա մեր երկրի անկայուն վիճակի, հասարակական անառողջ մթնոլորտի մասնաճառը բնական է: Այսօրվա մեջ առաջացել են անորոշ ճանադարձություններ: Գնալով ավելանում է Գայասանից հեռացողների քիվը: Բարոյականության համամարդկային արժեքների վերականգնման հայտնված այս երկրի բնակչի հուսալի ուղին:

- Մեր երկիրը, իրով, գնալով ավելի է խորասուզվում անկման եւ փլուզման մեջ: Ամենամեծ աղետը բնակչության նուստացումն է, երկրի դատարկվելը, որը ճակատագրական նշանակություն ունի ազգի համար: Միտք եւ գաղափար չսիրող մարդիկ

չհայտնվում մեծաճող մարդիկ (իսկ դա երբեք անհնար է դառնում ինչպես այժմ), ապա այս փակուղուց դուրս գալու ելք չի գտնվի:

- «Մանրադրամի» վերածված մեր ժամանակներում ստեղծագործողի համար առավել դժվար դարձել էր ստեղծված: Շատերը կարող են իրենց հարց տալ. «Ինչու՞ եմ գրում, ո՞ւմ համար»: Ո՞րն է ձեռնարկ ստեղծագործողի հեռահանը:

- Արվեստը, գրականությունը, մասնավորապես տրեգիան հայտնվել են հասարակության հեռավորությունների ոլորտից դուրս: Իսկապես, ճիշտ ես ասում. «Ինչու՞ եմ գրում, ո՞ւմ համար»: Այս հեռահանական հարցն ուղղված է անորոշ հասցեով, Բանի որ ոչ ոք չի կարող դրան մասնախանել: Ստեղծագործողի հեռահանը կարող է լինել միայն փակուղու սեփական աշխատանքի նկատմամբ: Նա դեռ է գիտակցի, որ ինձ անձնակալները մարդն է աշխարհում, իսկ արվեստը մարդու անձնալուրջ գործը: Արվեստի եւ գրականության միջոցով կարելի էր ստեղծել այնպես անհնար է եւ դա գնահատում են դրականորեն, արվեստագետի միակ նմանակը արվեստն է, բանաստեղծի միակ նմանակը տրեգիան է, այլ նմանակ ունենալ նա չի կարող:

- Դասավանդում ե՞ր երեւանի դասարանում համալսարանում երկար տարիներ ղեկավարելով արտասահմանյան գրականության եւ գրականության տեսության ամբիոնը: Ի՞նչ կասե՞ի այսօրվա երիտասարդության մասին գաղտնի, նրա հոգեւոր դաստիարակման մասին:

- Երիտասարդությունն իր կազմով այժմ աստիճանի խայտաբղետ է, Բան երբեք: Պատահում են մնալով զարգացման անձնաբարձր մակարդակ ունեցող երիտասարդներ: Միջակայքը կործանարար ազդեցություն է բողոնում նրանց վրա: Երանց զարգացման խնդրում ամենամեծ խոչընդոտը նմանակի բացակայությունն է, կասկածը հեռահանի նկատմամբ: Մեր հասարակության մեջ հոգեվիճակ-բարոյական ամենամեծ դրաման ապրում են երիտասարդները, որի լուծումը հիմնականում լինում է ոչ հոգեւոր հոգեկան-բարոյական արժեքների:

- Ինչպիսի՞նք կլինի բանաստեղծությունների ձեռք հաջորդ ժողովածուները: Արդյո՞ք, ինչպես գրում եմ ձեռք բանաստեղծություններից մեկում. «Արդե՞ն ավարտված է ի՞նչ դեռ է լինել, ամեն ինչ ասված է, չկա ոչ մի բան»...

- Պատահում են նոր ժողովածու, ուր կամփոփվեն 1999-2000 թ. գրված բանաստեղծությունները: Ինչպիսի՞նք կլինի այդ ժողովածուն կերտա հրատարակությունից հետո:

- Չե՞ր ստեղծագործություններից աս բնորոշ է «Պոեզիան գաղտնի կրոն է» արտահայտությունը: Բանաստեղծական արվեստը ինձնաճանաչման, հոգեւոր իրականացման

մի նրան, որովհետեւ դա կլինի նրա մահը: Իսկ բանաստեղծությունը մահանալ չի ուզում:

- Բայց եւ մահը ենթադրում է մի նոր՝ այլ վերածնունդ...

- Իրեւն սկզբում, դա այդպես է կյանքի եւ մահվան կերտաբանափոխությունները վերջ չունեն: Գարնային ասածը սարքերով եւ իր նախկին վիճակից, դա որակական նոր տեսություն է, որը չի նույնանում նախկինի հետ: Այսպես ասած՝ հարությունը եւ վերակենդանացումը նույնը չեն: Սուրբ գրի մեջ «մեռնելով» բանաստեղծությունը այնպես չի վերածնվում որպես բանաստեղծություն, այլ դառնում է մի ուրիշ տեսակ, որը տրեգիայի հետ կապ չունի: Գայ միջնադարյան հոգեւոր բանաստեղծությունը եկեղեցական բնույթ ունի եւ ժամանակակից տրեգիային ոչինչ չունի այլու: Պոեզիան դեմով ուղղված է դեմի աշխարհի «կոտ մասկոտ», որան ձգտել դեմի հոգեւորը, այնքան նա դեռ է կապված լինի այդ «կոտ մասկոտի» հետ: Անորոշ զգացումները, անառարկա տրեգիայությունները, ընդհանուր գաղափարները չեն կարող կյանք մարդու բանաստեղծական մեծաճ խոսքին, որը կսրված է կյանքի ռեյտինգից, իրականության օրհաններից մասկոտային համակարգից: Զգացելով «Ավեսարանին» տրեգիան միաժամանակ սրվում է այդ մասկոտային համակարգից՝ դեմի կենդանի, անհասկանալի փորձը, որը դեմ ու կենդանություն է հաղորդում նրան: Կարելի է ասել, որ նա բարձրվում է միաժամանակ երկու ուղղությամբ՝ վերեւ եւ «ներեւ»: Ես այստեղ ուզում եմ հիշել Գեղարվեստի նշանակող խոսքը. «Ուրիշ դեմի վերեւ եւ ուրիշ դեմի ներեւ: Նույն ուղին է»: Այս երկուսից մեկի բացակայությամբ տրեգիան մեռնում է, բայց ոչ թե նոր հարության հեռանկարով, այլ մեռնում է վերջնականապես: Իրեւն աշխարհից, կոնկրետ անհասկանալի փորձից դուրս տրեգիայ գոյություն չունի: Պե՛ք է վերականգնադրել ընթրնել, որ չափածո խոսքը եւ տրեգիան նույնը չեն: Զափածո հոգեւոր տեսությունը եւ չափածո մասերի-լիստայական գեղարվեստությունները հավասարապես դուրս են տրեգիայի սահմաններից: Թեեւ ասում եմ, որ տրեգիան սահմաններ չունի, բայց իրականում տրեգիայում սահմաններ կան, ամենակարգի եւ ամենասանձարձակ մոտեցումներն անգամ չեն կարող ջնջել այդ սահմանները, եւ հասցունել գալիս է ակնբարձրում: Մանավանդ այժմ, երբ ոչ ոք ոչ մի բանի առջեւ կանգ չի առնում, արժեքների այս ընդհանուր արհամարհանքի, կեղծ եւ սխալ հասկացված ազատության այս սերկամիտ փառսում բանաստեղծը դեռ է ավելի դաստիարակաբան լինի տրեգիայի նկատմամբ, գիտակցելով, որ այն ավելի մեծ է, Բան ինձ բանաստեղծ լիսկ բանաստեղծը նա է, ով գիտակցում է դա: Ես կարծում եմ, որ հայ տրեգիան իրավունք չունի ձգտել դեմի հետ ուղիները: Մեծի հիմն ժամանակ չունեն «հեռադրում» (այսինքն չապրել), որովհետեւ մեր սայլը վաղուց արդեն ուսուցել է մեծ ճանադարձից:

Մարզական

ՖՈՒՏԵՈՒ

Հաղթանակ եւ ոչ-ոքի՝ դասասխան խաղերում

ՌԻՖՅԱ-ի գավաթի խաղարկության որակավորման փուլի դասասխան հանդիպումներում ի արթնություն առաջին խաղերի Հայաստանի մերկայացուցիչները հաջող հանդես եկան:

«Միկա» (Հայաստան)-«Ռադիո» (Ռումինիա) 1-0: Երկու շաբաթ առաջ Բուխարեստում կայացած խաղում աեսարակցիները դարձվել էին 0-3 հաշվով եւ դժվար էր հուսալ, թե նրանք կարող են դասասխան հանդիպման ժամանակ խոսու հաղթանակ սանել ուժեղ մրցակցի նկատմամբ եւ հաջող փուլ մտնել: «Միկայի» խաղացողների գործողությունները եւս ցույց էին տալիս, որ նրանք այնքան էլ չեն հավաստում փոփոխված հնարավորությանը: Ամեն դեպքում, մեր ֆուտբոլիստները գրոհում էին փոփոխված առանձնապես լուրջ

սղառնալիներ չստեղծելով մրցակցի դարձախիմ: Ռումինացիների հարձակումներն ավելի արագ ու դինամիկ էին, հասկալիս վստահավոր էին հյուրերի երկայնակի փոխանցումները դեղի «Միկայի» ռուտինային հրապարակ: Առաջ անցնելով ասեմ, որ հիմնալի խաղաց մեր թիմի դարձախիմի Հարություն Արահամյանը, որը վարդաշուրն չեզոքացրեց «Ռադիոյի» ստեղծած բոլոր գոյալիս սղառնալիները: «Միկայի» ֆուտբոլիստները կարողացան ասիճանաբար զսնել իրենց խաղը եւ մրցակցի դարձախիմ վստահավոր դալիս ստեղծեցին հասկալիս առաջին խաղակեսի վերջին րոպեներին: Հանդիպման երկրորդ կեսում երկուստեմ հնարավորություններով խաղ էր ընթանում, կարող էին այլի ընկնել եւ ռումինացի, եւ հայ ֆուտբոլիստներ: «Միկայի» խաղը հասկալիս բարելավվեց, երբ մարզիչները խաղադաշտ մտցրին թարմ ուժեր: Դարձախիմ գրավում արձանագրվեց միայն մեկ ան-

գամ: Խաղի 75-րդ րոպեին աեսարակցիները մրցակցի ռուտինային հրապարակի անկյան մոտից ռուտինային հարված կատարելու իրավունք ստացան: Գնդակին մոտեցավ անխոնջ վեետրանը Սամվել Ալի-

լյանը, հարված եւ գնդակը ցածրից, առանց դիտչելու ուղեւ մեկին, հայտնվեց ռումինացիների դարձախիմ: Դրանից հետո «Միկայի» ֆուտբոլիստները իրադես հավասարին իրենց հնարավորություններին, աեսարակցիները գրոհները եւ մոտ էին հաջողությանը, բայց... Այդպես էլ խաղն ավարտվեց 1-0 հաշվով՝ եզրու հանդիպման արդյունքով ՌԻՖՅԱ-ի գավաթի խաղարկության հիմնական փուլ մտավ «Ռադիո»:

«Կոնցե» (Սլովակիա)-«Արարատ» (Հայաստան) 1-1: Երկրորդ հանդիպման համեմատությամբ, երբ երեսնացիները Գյումրիում դարձվեցին 2-3 հաշվով, «Արարատ» խաղադաշտ մտավ զգալիորեն նորոգված կազմով: Եվ երեսաարդ ֆուտբոլիստներն արդարացին մարզիչների հույսերը՝ արագան խաղն ավարտելով ոչ-ոքի արդյունքով: Այդ, արարատցիները մրցակցի դաշտում կայացրան հանդիպումը աս լավ անցկացրին:

Փոխմիտիս գրոհներով անցած խաղի հաշիվը բացվեց հանդիպման երկրորդ կեսում, երբ դաշտի տերերը, խաղահանված արարատցիների գրոհը, իրենք անցան սուր հակահարձակման ու գրավեցին դարձախիմ: Գոլը 66-րդ րոպեին խաղեց Ռուսլան Լյուբարսկին: 10 րոպե անց հաշիվը հավասարվեց: Սլովակ ֆուտբոլիստներն իրենց ռուտինային հրապարակում վայր գցեցին էմիլ Սետրոյանին, եւ Արա Արգոյանը անվերջ իրացրեց 11 մ ռուտինային հարվածը: Խաղավարիս ատորդ ժամ էր մտնում, բայց այդպես էլ կողմերին այլես չհաջողվեց գոլ խաղել: Ընդ որում, հաջողության ավելի մոտ էին «Արարատի» ֆուտբոլիստները, բայց նրանք հաղթել չկարողացան: Ամենայն հավանականությամբ, մեծադես ճնշում էր առաջին խաղում կրած դարձախիմի բեղը:

Դասասխան հանդիպումները ցույց տվեցին, որ մեր թիմերը կարող են հաջող խաղալ եվրոպական մրցումներում:

Երկու մրցաշարերի կազմերը որոշվեցին

Անցկացվեցին եվրոպական երկրների Չեմպիոնների լիգայի որակավորման երրորդ փուլի եւ ՌԻՖՅԱ-ի գավաթի խաղարկության որակավորման փուլի դասասխան խաղերը:

Չեմպիոնների լիգայի այս փուլի 16 հաղթողները եւս նույնան թիմերի հետ կատարակեն դայալար խմբային մրցաշարերում: Պարտվողները, ինչպես նաեւ ՌԻՖՅԱ-ի գավաթի որակավորման փուլի հաղթողները, կատարակեն մրցելույթները գավաթի խաղարկության հիմնական մրցումներում:

Փակագծերում բեկված են առաջին խաղերի արդյունքները: Զույգերի հաղթող թիմերի անվանումներն ընդգծված են:

Չեմպիոնների լիգա
Որակավորման երրորդ փուլ
դասասխան խաղեր

«Զվենա Զվեզդա» (Հարավսլ.)-«Դինամո» (Ուկրաինա)	1-1 (0-0)
«Սլավիա» (Չեխիա)-«Շախտյոր» (Ուկրաինա)	0-2 (1-0)
«Ստրասա» (Չեխիա)-«Չիմբրու» (Սլովակիա)	1-0 (1-0)
«Լոկոմոտիվ» (Ս. Ռուսաստան)-«Քեմպուս» (Թուրիա)	1-3 (0-3)
«Գալարասարայ» (Թուրիա)-«Սեն Գալ» (Շվեյցարիա)	2-2 (2-1)
«Դինամո» (Խորվաթիա)-«Միլան» (Իտալիա)	0-3 (1-3)
«Ինտեր» (Իտալիա)-«Ֆելցինզոբո» (Շվեդիա)	0-0 (0-1)
«Ֆեյենորդ» (Հոլանդիա)-«Շտուրմ» (Ավստրիա)	1-1 (1-2)
«Վալենսիա» (Իսպանիա)-«Տիրոլ» (Ավստրիա)	4-1 (0-0)
«Մյունխեն-1860»-«Լիդս» (Անգլիա)	0-1 (1-2)
«Համբուրգ» (Գերմանիա)-«Բորնդորփ» (Դանիա)	0-0 (2-0)
«Գլազգո Ռեյնջերս» (Շոտլանդիա)-«Ֆերֆոլգե» (Դանիա)	3-0 (3-0)
«Լիոն» (Ֆրանսիա)-«Ինտեր» (Սլովակիա)	2-1 (2-1)
«Պորտո» (Պորտուգալիա)-«Անդերեխտ» (Բելգիա)	0-0 (0-1)
«Ռուսենբորգ» (Նորվեգիա)-«Դունաֆեր» (Հունգարիա)	2-1 (2-2)
«Պանատինաիկոս» (Հունաստան)-«Պոլոնիա» (Լեհաստան)	2-1 (2-2)

ՌԻՖՅԱ-ի գավաթ
Որակավորման փուլ
դասասխան խաղեր

«Միկա» (Հայաստան)-«Ռադիո» (Ռումինիա)	1-0 (0-3)
«Կոնցե» (Սլովակիա)-«Արարատ» (Հայաստան)	1-1 (3-2)
«Ռաբոտնիկ» (Մակեդոնիա)-«Վոսկյա» (Ուկրաինա)	0-2 (0-2)
«Օլիմպիա» (Սլովենիա)-«Շերիֆ» (Սլովակիա)	3-0 (0-0)
ԲԿՄԱ (Բուլղարիա)-«Կոնստանտինով» (Սլովակիա)	8-0 (3-2)
«Քրան» (Նորվեգիա)-«Մետալուրգ» (Լիտվա)	1-0 (1-1)
«Վալու» (Հունգարիա)-«Վենեսուելա» (Լատվիա)	3-1 (1-2)
«Ռուխ» (Լեհաստան)-«Ճալգիրս» (Լիտվա)	6-0 (1-2)
«Լիբեր» (Բելգիա)-«Էլբրան» (Լիտվա)	4-0 (3-0)
«Գոմել» (Բելառուս)-ԱԻԿ (Շվեդիա)	0-2 (0-1)
«Մալաթի» (Հ. Իսրայել)-«Սլավիա» (Բելառուս)	0-0 (1-1)
«Քեյսար» (Իսրայել)-«Վիս Տորքա» (Վրաստան)	1-1 (3-0)
«Լոկոմոտիվ» (Վրաստան)-«Սլովան» (Սլովակիա)	0-2 (0-2)
«Անթալիա» (Թուրիա)-«Քյալիա» (Ադրբեյջան)	5-0 (2-0)
«Նովա Գորդիա» (Սլովենիա)-«Նեֆթի» (Ադրբեյջան)	3-1 (0-1)
«Ճիրա» (Էստոնիա)-«Քրյուգե» (Բելգիա)	0-2 (1-4)
«Տուլեիկ» (Էստոնիա)-«Նադրեդակ» (Հարավսլավիա)	1-1 (1-5)
«Վալենսիա» (Իսպանիա)-«Կոնստանտինով» (Անդորրա)	6-0 (10-0)
«Քարի Թաուն» (Ուելս)-«Քոալիբես» (Պորտուգալիա)	0-3 (0-2)
«Սելեիկ» (Շոտլանդիա)-«Ճյունես» (Լյուխեմբուրգ)	7-0 (4-0)
«Հար» (Շոտլանդիա)-«Վեթմանսյար» (Իսլանդիա)	3-0 (2-0)
«Քոզմիան» (Իռլանդիա)-«Աբերդին» (Շոտլանդիա)	0-1 (2-1)
«Տորսհավն» (Ֆարեր կղզ.)-«Կոնեհագեն» (Դանիա)	0-1 (0-8)
«Յոնեիս» (Ֆինլանդիա)-ՄՏԿ (Հունգարիա)	2-4 (0-1)
«Կոլկ Սիթի» (Իռլանդիա)-«Լոգան» (Շվեյցարիա)	0-1 (0-1)
«Լիլեսթրեմ» (Նորվեգիա)-«Գլենտորան» (Հ. Իռլանդիա)	1-0 (3-0)
«Էրգիսե» (Շվեդիա)-«Կոլոտյն» (Հ. Իռլանդիա)	1-0 (2-1)

«Նորյոտիլդ» (Շվեդիա)-«Գի Գոսու» (Ֆարերյան կղզ.)	2-1 (2-0)
«Հալմսթադ» (Շվեդիա)-«Բանգոր Սիթի» (Ուելս)	4-0 (7-0)
«Քալե» (Շվեյցարիա)-«Ճոլգրե» (Սան Մարինո)	7-0 (5-1)
«Պարտիզան» (Հարավսլավիա)-«Շլիմա» (Սլավաթ)	4-1 (1-2)
«Վալենս» (Սլավաթ)-«Ռիելլա» (Խորվաթիա)	1-1 (2-3)
«Վիլյա» (Լեհաստան)-«Ճելեզնիչար» (Րուսիա)	3-1 (0-0)
«Գրենենսիեր» (Լյուխեմբուրգ)-ՊԻԿ (Ֆինլանդիա)	2-0 (1-4)
«Պորտո» (Սլովենիա)-«Ռուսիլեյտիստսյա» (Ռումինիա)	1-0 (1-1)
«Արդի» (Կիորոս)-«Տոմորի» (Ալբանիա)	2-0 (3-2)
«Տոնսա» (Ալբանիա)-«Ռադիո» (Ավստրիա)	0-4 (0-2)
«Քուլուլլոնուս» (Րուսիա)-«Կրուպիցե» (Չեխիա)	0-1 (0-3)
«Նեֆտիսիմիլ» (Բուլղարիա)-«Օմոնիա» (Կիորոս)	2-1 (0-0)
«Վալու» (Լիխտենշտեյն)-«Ամիգա» (Լեհաստան)	3-3 (0-3)
«Գեն» (Բելգիա)-«Ալբանես» (Իսլանդիա)	3-2 (3-0)

ՄՐՇԱՆԱԿԱՅԻՆ ԽԱՉՔԱՆ

ՃԻՆՏ ԼՈՒՅՆԵԼՈՎ ՄՐՇԱՆԱԿԱՅԻՆ ԽԱՉՔԱՆԸ ԵՎ ԱՆՈՒՄԿՆԵՐԻ ԵՐԿՐՈՒՄԵՐԻ ԱՆՈՒՄԿՆԵՐԻ ԼԵՐԿԱՅԱՑՆԵԼՈՎ - ԱԶԳ - Ի ՆՍՐԱԳՐՈՒՅՈՒՆ. ԿԱՐԴ ԵՎ ՍՏԱՆԱԼ ՄՐՇԱՆԱԿՈՒ ՄՐՇԱՆԱԿԸ

Ուղղահայաց
2. Ըստ Ասվածաբանի, այս լեռան վրա Տերը հանդիպեց Սովսես մարգարեին: 3. Օրբելի դրակալիցը: 5. Այս մարդը երեսաղծի եկեղեցու Քրիստոսին եւ նրա աակերներին անեղադան հալածողներից մեկն էր, որը հեետալուսմ Հիսուսին հավասարվով, դարձավ նրա հավասարիմ աակերը: 6. Հերոս Ֆ. Դուլաթյանի «Մեմավոր ընկուզեմի» ֆիլմում: 8. Կանացի անուն: 9. Արեւում աճող դարազիս րույս: 10. Բաակազմական կաղապարներում հանդես եկող բաղադրիչ սար: 11. Ըստ հունական դիցարանի, ասվածների կամայալանությունների ընդդիմացող հերոս, որն իր մեղերը փակում էր լեռան գագաթը ծանր փարն անընդհատ բարձրացնելով: 12. Պասանով կաղապարված գերեզմանից ո՞ւմ կենդանություն սվեց Քրիստոսը: 13. Գեղծային ուտուց: 15. Մեծ մարգարե: 17. Հախածո ստեղծագործություն, որը լինում է եւ հոգեւոր, եւ ալխարհիկ: 18. Ասատղի. — 22. Արեւելյան դրեղանյութ ողորմի գույն: 23. Եկեղեցական արարողությունների ժամանակ օծելու համար օրհնված նյութ: 25. Եղանակավորող քառ: 26. Դրդյուն, աղմուկ, ամուրի աստղ. — 28. Ըստ ասվածաբանյան ասատղի, ո՞ւմ նախանձելով սղանեց Կայենը: 29. Ժամանակի միալուր:

Հորիզոնական
1. Պետություն Մեծավոր Արեւելում: 4. Հայ դերասան: 7. Հնագույն Խաղալ Սիցազեում, որի անունը բաասցի նաանակում է աստծո դարձալ: 10. Ո՞ւմ աղվան է հարություն սալիս Քրիստոսը: 12. Բանբարեկեցի ուտելիք, որին երգ է ծնված: 14. Ավստրալիան վարելու հիմնական մարդ: 16. Թանկարժեք փար: 18. Ազնվական ֆիզիկական մի ասր երկրներում: 19. Թեհիսի հայազգի մեծ վարդիս: 20. Արյունասեղծ օրգան: 21. Քիմիական սար: 22. Հայաստանյան այժմ վերամիալոված կուսակցություն: 24. Այս ասատղալը աղաղաղը դեռ 3 անգամ վաանած, ուտացավ Քրիստոսին: 27. Երկրագնդի ամենամեծ անաղաղ: 30. Քրիստոսին խայի հանող Հուդայի կասալարիցը: 31. Ո՞վ մկրեց Քրիստոսին: 32. Իսպացի այս ֆիզիկոսը եւ աստղագեթը քաղված է Միլեւանբերդի կողմից: Կազմեց է ԱԿՏՆԱՅԱՆԸ

Նախորդ համարում տղազրված խաչքաղի դասասխանները

ՀՈՐԻԶՈՆԱԿԱՆ: 1. Օկեսան 4. Հարեմ 7. Իմոլուս 10. Վոդնի 11. Ռուսի 12. Զախան 13. Տերիում 14. Աղասի 15. Կուկ 17. Նուր 19. Ռոֆ 22. Աս 25. Անթր 27. Ներքող 28. Զերմուկ 29. Ալանի 30. Զրանց 31. Կովկի 32. Խնոցի 33. Խնամի

ՈՒՂՈՒՄՆԱԿԱՆ: 2. Կամար 3. Արուսյակ 5. Ազդար 6. Երիցուկ 8. Սեան 9. Ասղար 10. Վիցին 16. Ուխտ 18. Ռու 19. Որանոց 20. Քաղալ 21. Օրբան 22. Աղիկ 23. Բարավան 24. Նեյրոն 26. Սուիզի

